

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ
ГО “ВСЕУКРАЇНСЬКА АСАМБЛЕЯ ДОКТОРІВ НАУК
З ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ”
МІЖНАРОДНА КАДРОВА АКАДЕМІЯ
UNIVERSIDAD CENTRAL DEL ECUADOR
UNIVERSIDAD TECNOLÓGICA ISRAEL (REPÚBLICA DE ECUADOR)
“ANANIA SHIRAKATSI” UNIVERSITY OF INTERNATIONAL RELATION (ARMENIA)

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 8

Матеріали

*Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 30-річчю МАУП*

*“Актуальні проблеми модернізації
недержавного сектору освіти в Україні
у контексті світових тенденцій і національної практики”*

м. Київ, МАУП, 11 квітня 2019 р.

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2019

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 3 від 27.03.19)*

Редакційна колегія:

М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
Є. О. Романенко (заступник голови), д-р наук з держ. упр., проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
А. М. Кислий, д-р юрид. наук., проф.;
О. Л. Фещенко, канд. екон. наук, доц.;
Л. В. Янюк (виконавчий редактор)

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 8: Матеріали Міжнар. наук. конф. “Актуальні проблеми модернізації недержавного сектору освіти в Україні у контексті світових тенденцій і національної практики”, 11 квітня 2019 р. / редкол. : М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2019. — 460 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модернізації України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модернізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Угоднікова О. І.

Механізми державного регулювання недержавної освіти при підготовці фахівців у галузі туризму та готельно-ресторанного господарства 114

Колтаков В. М., Колесник Л. О.

Відсутність стратегії модернізації недержавної освіти України як проблема..... 116

Пальм Н. Д.

Стан та розвиток недержавної вищої освіти в Україні..... 119

Шантырь Е. Е., Кривонос А. А.

Актуальные социально-психологические аспекты негосударственного образования в Украине..... 121

Лісовська Ю. П.

Законодавче забезпечення сучасної геодинаміки в інноваційному кіберпросторі: системний метод аерокосмічного моніторингу 125

Веклич В. О.

Зміна концепції вищих навчальних закладів України приватної форми власності за сучасних умов 128

Кузнецова Ю. В.

Інноваційна діяльність недержавних закладів вищої освіти як фактор забезпечення високої якості підготовки фахівців 131

Яровой Т. С.

Реалізація інтересів недержавних закладів вищої освіти України: цивілізоване лобіювання як єдина альтернатива корупції..... 134

Найдьонов І. М.

Місце і роль недержавних ВНЗ у наданні освітніх послуг 136

Morales G. P.

Educational non-governmental sector: a cross-sectional study of the educational system of minority leagues Ukraine and Ecuador: politicals, laws and organizational principles of operating management 139

Коцюк В. Д., Коцюк Н. В.

Співвідношення державних та недержавних закладів вищої освіти в країнах Європи..... 143

Remache A. P., Celi S. F.

El uso de internet para la gestión universitaria 146

Jurado Pruna F. X.

Las microempresas y su relación con las tecnologías de Información 149

Carrera J. F.

Globalization, culture and changes in higher education Institutions 154

Monteros E. R.

El papel de la enseñanza artística (música) en el diseño curricular en la enseñanza de nivel básico y medio en países con sociedades de conocimiento emergentes 159

Головач Н. В.

Організація профорієнтаційних послуг у недержавних закладах вищої освіти 163

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНИХ ПОСЛУГ У НЕДЕРЖАВНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Недосконалість діючої на цей час системи професійної орієнтації у закладах середньої та вищої освіти — це головна причина того, що на цей час на ринку праці відстежується значний відсоток випускників закладів вищої освіти (ЗВО), які професійно не готові, або працюють не за своїм фахом. Стандартна схема зарахування до ЗВО не враховує основних елементів професійного відбору абітурієнтів, врахування їх здібностей та здатностей до професійних діяльності в обраній сфері. Виникає необхідність організації профорієнтаційних послуг ЗВО, зокрема недержавної форми власності.

На цей час існує багато наукових праць, що присвячені проблемам професійної орієнтації в системі освіти України (Л. Згалат-Лозинська, М. Кузів, Н. Швець, Т. Третьякова та ін.). Однак бракує досліджень професійної орієнтації молоді в умовах закладів вищої освіти, що відрізняється системністю і послідовністю організації проведення на всіх етапах освітнього процесу.

Мета статті — розглянути підходи до організації профорієнтаційних послуг на базі закладу вищої освіти недержавної форми власності.

Здійснення маркетингової діяльності багатьох закладів ЗВО недержавної форми власності зводиться до роботи приймальної комісії та обмежується часом рекламної компанії. На жаль, до сьогодні продовжує функціонувати система професійної підготовки майбутніх фахівців, базис якої був закладений ще за радянських часів. Відтак, підготовка фахівців “за держзамовленням” не відображає у повній мірі стан ринку праці та тенденцій його розвитку.

Вибір професії на ринку праці є досить актуальною проблемою для сучасної молоді. Розмаїття професій на цей час є дуже великим з динамікою змін за рахунок нових, що виникають на ринку праці. І особливо важливим є те, як молодій людині обрати той фах, який відповідає її здібностям та інтересам. Професійне визначення — це важливий крок у житті кожної людини [4, 162].

Проблема професійного визначення завжди була кардинально важливою як для кожної конкретної людини, так і для всього суспільства вцілому. Як правило, приймальні комісії ЗВО перші відчують цю проблему: щоб порекомендувати ту чи іншу спеціальність абітурієнту, фахівець приймальної комісії повинен виконати роботу професійного консультанта чи профорієнтатора, а для цього необхідні професійні знання та досвід, спеціально відведений час.

Внаслідок пасивного проведення профорієнтаційної роботи у закладах середньої освіти, а також надання тільки загальної інформації щодо спеціальностей, які пропонують у ЗВО, молодь не достатньо розуміє зміст обраного фаху та власні перспективи професії. Відтак, вибір професії у більшості випадків відбувається за випадкових рішень, здебільшого за рекомендаціями батьків, друзів та знайомих. Не враховується і той комплекс психологічних феноменів, який визначає успішність набуття компетенцій, формування стійкої професійної спрямованості особистості, тощо. У практиці роботи відділів прийому абітурієнтів ЗВО серед вступників часто зустрічаються вже дорослі люди, які потребують профорієнтаційної допомоги [2].

Відтак, тут необхідний індивідуальний підхід до кожної особистості, максимальне використання усього арсеналу профорієнтаційних можливостей, застосування психолого-педагогічних технологій тощо.

Професійна орієнтація є складною науково-практичною системою роботи. Її інформаційну і методичну основу складають глибокі знання змісту і умов професійної діяльності, чіткі уявлення щодо професійних вимог до компетентності, порівняння одержаних результатів з вимогами різних видів діяльності до особистості працівника [3, 98]. Це визначає конкретність, цілеспрямованість, науково-методичну забезпеченість професійної орієнтації.

Працівники відділу прийому абітурієнтів ЗВО, як правило, не володіють професійними знаннями та досвідом роботи психологів, тому в умовах такого дефіциту навичок профорієнтації працівникам часто доводиться працювати “наосліп”, спираючись на випадкові емпіричні уявлення про психофізіологічні вимоги різних професій до особистості фахівця, і відповідно інтуїтивно відбирати той чи інший формат профконсультації і профвідбору. Варто звернути увагу на те, що такого роду суб’єктивні уявлення про професії не завжди адекватно відображують внутрішню, приховану від зовнішнього спостереження психологічну структуру діяльності і можуть ввести фахівця в оману. Тому для такого роду послуг взагалі необхідна служба профорієнтації, або принаймні кваліфікований фахівець з профорієнтації, яким може бути педагог, психолог, фахівець з управління персоналом, зокрема рекрутер.

Проведення профорієнтаційної роботи з абітурієнтами безпосередньо ґрунтується на порівнянні знань про професії та індивідуальні якості людини. Тому основою і необхідним етапом вирішення організаційних та методичних питань профорієнтації є знання конкретних видів професійної діяльності і визначення вимог, які вони ставлять до людини як суб’єкта праці. А працівники відділу прийому абітурієнтів ЗВО знають тільки загальні поняття та основні положення, які визначені їхніми посадовими інструкціями.

Враховуючи вищесказане, вважаємо, що цілком обґрунтовано необхідно ввести додаткову послугу для допомоги абітурієнту визначитись щодо його майбутньої професії, і відповідно ввести посаду до структури ЗВО фахівця з надання профорієнтаційних послуг абітурієнтам (фахівця з профорієнтації). Необхідно розробити перелік профорієнтаційних послуг в системі освіти, зокрема для ЗВО у вигляді цілісної системи, яка складається із взаємопов’язаних компонентів, з’єднаних спільною метою, єдністю управління.

Виділимо ті компоненти, які будуть враховані до організації надання профорієнтаційних послуг абітурієнтам: просвітницька діяльність, діагностика, консультація, підбір відповідних спеціальностей. Перше завдання фахівця з профорієнтації буде полягати у проведенні консультацій з питань вибору спеціальностей, яка найбільш відповідає нахилу, здібностям і рівню підготовки абітурієнтів. Профконсультація повинна спрямувати абітурієнта до усвідомленого і правильного вибору майбутньої професії. Якщо в абітурієнта вже сформувались інтереси, що відповідають його здібностям, то необхідно підтвердити правильність його вибору. У результаті взаємодії фахівця з профорієнтації і особи, яка потребує допомоги, на основі вивчення індивідуально-психологічних характеристик, особливостей життєвої ситуації, професійних інтересів, нахилів, стану здоров’я особи та з урахуванням потреб ринку праці встановлюється відповідність індивідуальних психологічних особливостей специфічним вимогам тієї чи іншої спеціальності.

Завданням фахівця з профорієнтації буде не тільки організація проведення діагностик за допомогою спеціальних комп’ютерних програм профорієнтації, але

й пояснення результатів досліджень, допомога у підборі професії абітурієнту. На нашу думку, профорієнтаційне тестування буде оптимальним варіантом профконсультації. Тестування може тривати від 10 хвилин до 2-х годин (залежно від ситуації самовизначення абітурієнта), і за результатами тесту можна підібрати оптимальні варіанти майбутньої професії, або почути рекомендації з корекції слабких сторін. З іншого боку, тестування на комп'ютері — це всього лише етап необхідної роботи. Натомість програма профорієнтації не дає абітурієнту вичерпні рекомендації — вона використовує шаблони інтерпретаційних повідомлень, шаблони порад і рекомендацій. До цього необхідно супроводжувати споживача професійною консультацією.

Надання профорієнтаційних послуг абітурієнтам включатиме: опис специфіки різних спеціальностей, визначення щодо майбутньої спеціальності, демонстрація нерозривного зв'язку між бажаною професією й необхідною освітою, розкриття тенденцій розвитку ринку праці в різних регіонах країни, виправлення негативного іміджу “непрестижних” спеціальностей, надання абітурієнтам необхідної контактної інформації державних і недержавних організацій, що займаються питаннями профорієнтації й працевлаштування.

Також необхідно передбачити розробку найбільш типових сценаріїв підтримки професійного самовизначення, їх методичного забезпечення. У недержавних ЗВО ціну даної послуги можна встановити приблизно суми сплати за проходження вступного тестування — 150 грн. Головна мета — допомогти абітурієнту (студенту) ЗВО у професійному самовизначення.

Визначимо, яка буде рентабельність для ЗВО та результати діяльності.

Наприклад, за даними звітності приймальної комісії ПрАТ “ВНЗ “Міжрегіональна Академія управління персоналом” (МАУП) за період з 01 січня до 31 грудня 2018 р. подали документи всього 2092 абітурієнтів, з них зарахували на перший курс всього 695 осіб (на стаціонарну форму навчання 248 та 447 — на заочну). Тоді $2092 - 695 = 1397$ особи були зараховані на 2, 3, 5 курси.

Як показала практика, профорієнтаційної допомоги більше всього потребують абітурієнти, що вступають до першого курсу навчання, тому припускаємо їх частка складе приблизно 65 %, тоді коли вступників до 2, 3, 5 курсів близько 20 %. Розрахуємо прогнозовану кількість споживачів профорієнтаційних послуг за рік: $695 \cdot 65 \% + 1397 \cdot 20 \% \approx 452 + 280 = 732$ осіб.

Враховуємо і те, що до кількості зацікавлених у послугі профорієнтації можна додати студентів, які були зараховані на підставі академічних довідок та виявили бажання змінити фах, а також тих, які вже навчаються і виявили бажання перевірити себе, впевнитися у правильності вибору, або розширити можливості навчатися ще на інших спеціальностях, а також відстежити діагностику змін щодо набутих їх компетенцій, розвитку якостей. Відтак, можемо приблизно розраховувати ще близько до 300 осіб на рік.

Отже, за 12 місяців маємо прогнозовану кількість споживачів профорієнтаційних послуг — $732 + 300 = 1032$ особи. За місяць кількість споживачів приблизно складе $1032/12 = 86$. Якщо 86 осіб можуть скористатися послугою по 150 грн., то в місяць сума складатиме 12 900 грн.

Для фахівця з профорієнтації посадовий оклад становитиме близько 5000 грн., затрати на програмне забезпечення, методики, приміщення будуть для ЗВО будуть невеликі, враховуючи те, що все це може забезпечуватися власним кадровим ресурсом МАУП — науково-педагогічним складом кафедр, зокрема управління персоналом та економіки праці, психології, професійної освіти та управління навчальним закладом. З врахуванням цього, припускаємо, технічні затрати складуть максимум

до 1000 грн. на місяць. Отже, чистий прибуток передбачається до 12 900 — (5000 + 1000) = 6 900 грн. на місяць.

Враховуючи вищенаведене, вважаємо, що у кожному ЗВО повинна бути задіяна профорієнтаційна служба, яка допомагатиме абітурієнтам та студентам:

- зорієнтуватися у світі професій та потребах ринку праці;
- виявити свої нахили, здібності, об'єктивно оцінити свої особисті якості;
- визначити можливості застосування своїх здібностей у майбутній професійній діяльності з урахуванням інтересів та психологічних особливостей;
- вибрати професію, яка є частиною життєвої стратегії особистості;
- визначити ступінь професійної придатності до певної професії;
- діагностувати стан професійно значущих якостей до праці за обраною спеціальністю в процесі підготовки;
- розробити індивідуальний план розвитку кар'єри, що сприятиме професійному становленню, досягненню рівня професіоналізму;

сприятиме професійній адаптації до визначеної сфери діяльності [1].

Недержавні ЗВО вже можуть надавати профорієнтаційні послуги, на відміну від державних, які мусять витратити час на оформлення таких послуг за стандартами у відповідності з певними вимогами. Необхідно врахувати й те, що ефективність не тільки буде визначатися прибутком, але й *показниками оптимізації якісного складу студентів і випускників ЗВО!* Адже першочерговими завданнями вищої освіти є забезпечення фундаментальної наукової, професійної та практичної підготовки відповідно до покликань, інтересів та здібностей майбутнього випускника. Успішне вирішення цих завдань значною мірою залежить від того, як швидко та інтенсивно відбудуться процеси адаптації, з одного боку, системи освіти до вимог та змін у суспільстві, потреб входження до світового освітнього простору, з іншого — студентів до освітнього процесу, трансформації соціального середовища, інших чинників соціального розвитку.

Таким чином, профорієнтація у ЗВО сприятиме психологічній підтримці навчально-виховного процесу і виконуватиме головні завдання, пов'язані з формуванням конкурентоздатних та конкурентоспроможних випускників.

Джерела

1. Головач Н. В. Професійна діагностика у вищому навчальному закладі як передумова формування професійно значущих якостей майбутніх фахівців / Н. В. Головач // МНІК “Питання сучасної науки і освіти” : зб. матер. XII Міжнародної наук. інтернет-конф. [“Питання сучасної науки і освіти”], (Київ, Центр Міжнародного наукового співтовариства “ТК Меганом”, 15–17 червня 2016 року). — К. : ЦМНС видавництво “ТК Меганом”, 2016. — С. 19–27.
2. Кузів М. З. Особливості професійної орієнтації в Україні / М. З. Кузів // Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Психолого-педагогічні науки. — 2014. — № 5. — С. 162–166.
3. Швець Н. Г., Третьякова Т. Д. Теорія і практика професійної орієнтації: навч. посіб. / уклад.: Н. Г. Швець, Т. Д. Третьякова. — К. : ДП “Вид. дім “персонал”. 2010. — 272 с.
4. Zgalat-Lozynska L. O. Career guidance improvement based on forecasted trends at labour and education markets // Actual Problems of Economics. — 2015. — №9 (171). — p. 313–323.